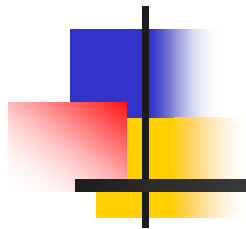
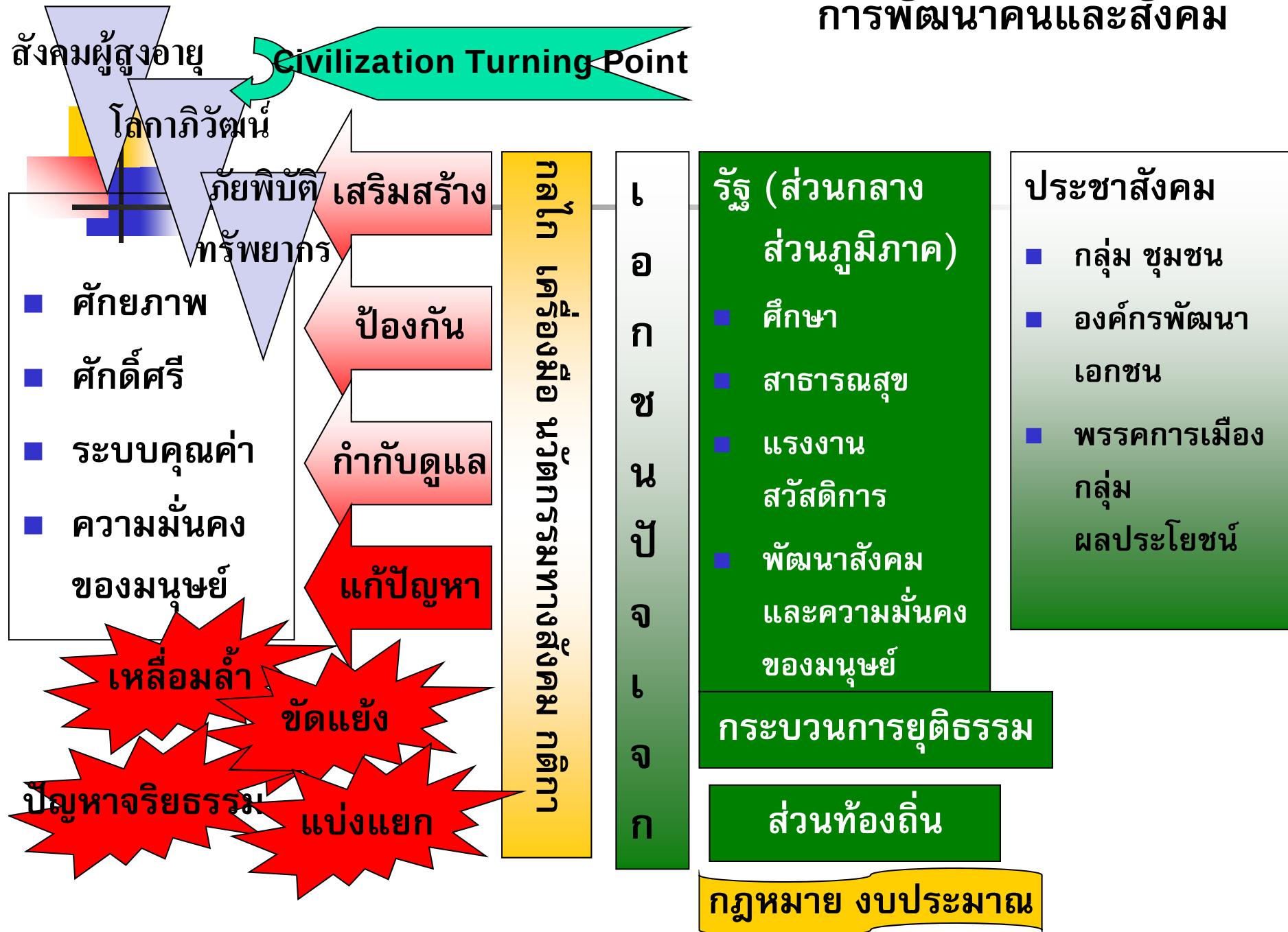

การสร้างคนและสังคมคุณภาพ ในแผน 11

ปัทมาวดี ชุชุกิ
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7 กรกฎาคม 2554

การพัฒนาคนและสังคม

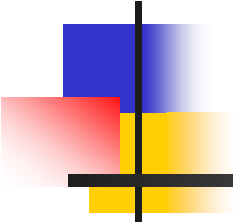
ยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคม

ยุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งเชิงสถาบัน

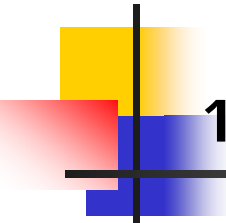
- สร้างภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง
- ส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น
- พัฒนากลไก เครื่องมือ นวัตกรรม และกองทุนทางสังคม

ยุทธศาสตร์เชิงประเด็น

- การศึกษา
- แรงงานนอกภาคทางการ

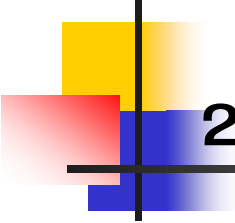

ยุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งเชิงสถาบัน

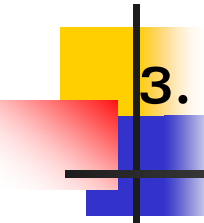
1. สร้างภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง

- ภาคประชาสังคมเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นเครื่องมือแต่มีศักยภาพในการตรวจสอบ ต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองเพื่อประโยชน์สังคม
- วิกฤต สร้างและบ่มเพาะภาคประชาสังคม (รวมตัวเรียนรู้ หาทางออก)
- มีกลุ่มทางวิชาการที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มแพทย์ชนบท (นักวิชาการเข้าใจพลังของตนเองน้อยเกินไป)

2. ส่งเสริมบทบาทของครอบครัว

- ครอบครัวมีบทบาทในการบ่มเพาะคน เป็นตาข่าย
ความปลอดภัย ทำงานควบคู่กับโรงเรียน ที่ทำงาน
- วิธีการส่งเสริม:
 - สร้างกระบวนการทัศน์ใหม่เรื่องบทบาทครอบครัว
 - สร้างกระบวนการทัศน์ใหม่เรื่องการศึกษา

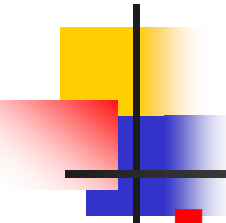
3. พัฒนากลไก เครื่องมือ นวัตกรรม และกองทุนทางสังคม

- กฎหมาย และ เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่ช่วยเสริมสร้างป้องกัน กำกับดูแล และแก้ปัญหา
- สื่อทางเลือกที่สร้างพื้นที่ให้ประชาชนและภาคประชาสังคม (social media สื่อสาธารณะ)
- นวัตกรรมทางสังคมและกองทุนทางสังคม เช่น
ผู้ประกอบการสังคม กองทุนทางสังคม กองทุนยุติธรรม
ชุมชน
- ตัวชี้วัดทางสังคม ที่จับชี้พจรสังคม ตรวจสอบการบรรลุเป้าหมายทางสังคม ชี้ช่องว่างทางนโยบาย (ทำกันมาก แต่ไม่ถูกใช้ ทำไม ??)

นวัตกรรมทางสังคม

- เป็นเครื่องมือเพื่อแก้ปัญหาสังคม เพิ่มทางเลือกให้สังคม
- ลดการพึ่งพาอำนาจรัฐที่รวมศูนย์ และตลาดที่กระจุกตัว
- เป็นเครื่องมือในการกระจายอำนาจโดยทางอ้อม
- ใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

ตัวอย่างนวัตกรรมทางสังคม

- นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ อินเทอร์เน็ต, วิทยาลัยชุมชน, งานวิจัยท้องถิ่น เวทีสาธารณะ สื่อสาธารณะ โรงเรียนชุมชน เวทีชาวบ้าน
- นวัตกรรมด้านเศรษฐกิจสังคม เช่น องค์การการเงินชุมชน, social enterprise กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม กองทุนการออมแห่งชาติ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า บ้านมั่นคง
- นวัตกรรมด้านกระบวนการยุติธรรม ยุติธรรมชุมชน ปปช จังหวัด
- นวัตกรรมด้านการเมืองการปกครอง สภาผู้นำชุมชน สภาองค์กรชุมชน

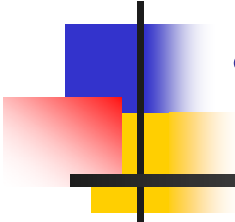
ตัวอย่างดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจและสังคม

มิติเศรษฐกิจ	การกระจายรายได้ / ภาระหนี้สินครัวเรือน
มิติสังคม	คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและชีวิต / อัตราการตายจากอุบัติเหตุและเป็นพิษ / อายุขัยเฉลี่ยของประชากร / อัตราการหย่าร้าง / สัดส่วนเด็กถูกทอดทิ้ง
มิติการศึกษา	อัตราการศึกษาต่อของโรงเรียนมัธยมศึกษา / สัดส่วนเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา
มิติการบริหารจัดการภาครัฐ	ความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ

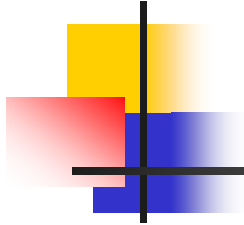
อภิชัย พันธเสนและคณะ (2550)

ดัชนีการคุ้มครองทางสังคม (Social Protection Index)

องค์ประกอบ	การคำนวณ
ค่าใช้จ่ายเพื่อการคุ้มครองทางสังคม	ค่าใช้จ่าย SP เทียบเป็นร้อยละของ GDP
ความครอบคลุมของการคุ้มครองทางสังคม	ผลรวมการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย 7 กลุ่ม
อัตราการมุ่งคนจนเป้าหมาย	คนจนที่ได้รับประโยชน์เทียบเป็นร้อยละของคนจนทั้งหมด
ผลกระทบด้านการคุ้มครองทางสังคม	ค่าใช้จ่าย SP ต่อหัวคนจนเทียบเป็นร้อยละของเส้นความยากจน

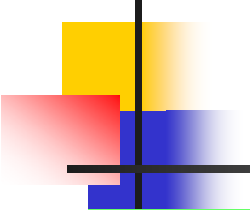
ยุทธศาสตร์เชิงประเด็น: การศึกษาและแรงงาน นอกภาคทางการ

“..การศึกษาของเราจะยึดเฉพาะตำราจากฝรั่งเท่านั้น คนเคารพ
กันแต่ในตำรา ด้วยวิธีนี้ คนส่วนน้อยมีเกียรติ คนส่วนใหญ่ไม่
มีเกียรติ

แต่ความรู้มีอยู่ในตัวคนที่ได้มาจากการทำงาน ได้มาจาก
ประสบการณ์ ฐานอยู่ในวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดกันมา..”

ศ.นพ.ประเวศ วะสี (2552)

การศึกษา: ความผิดพลาดที่เน้นแต่สอบตามตำรา ละเลยการสร้างวินัย และผลิตซ้ำทางชนชั้น

➔ สร้างกระบวนทัศน์ใหม่เรื่องการศึกษา กับทุกภาคส่วน

- การศึกษาเป็น “กระบวนการสร้างคน” ไม่ใช่แค่ “การให้ความรู้”

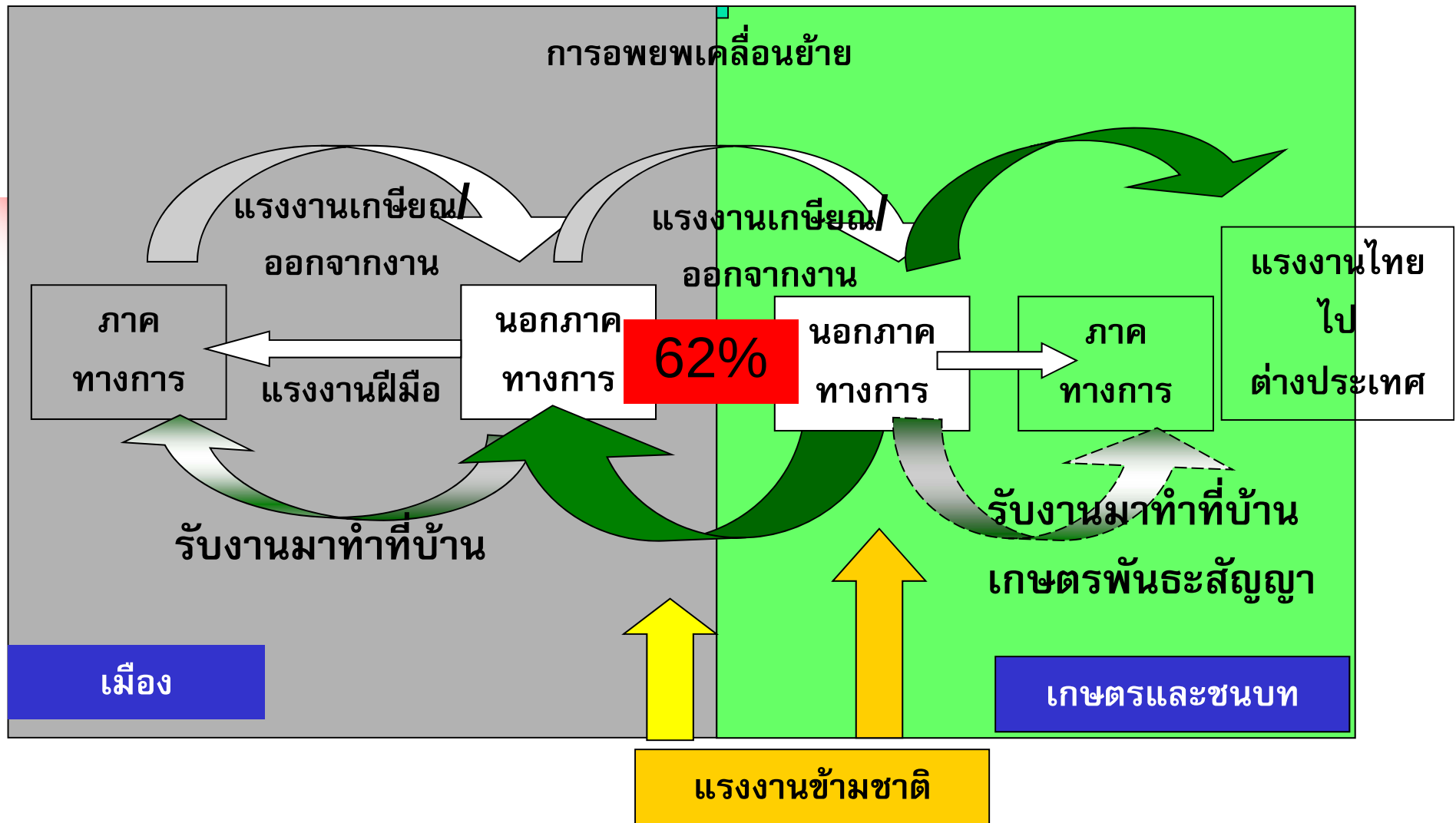
➔ ส่งเสริมบทบาทของ “สถาบันครอบครัว” “ชุมชน” “เอกชน” และ “สื่อ” ในการพัฒนาครู พัฒนาโรงเรียน พัฒนาเด็ก

- การกระจายอำนาจทางการศึกษา
- จัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาโดยคำนึงถึงทั้ง ประโยชน์สังคม ประโยชน์ส่วนบุคคล และ ต้นทุนสังคม ต้นทุนส่วนบุคคล ที่แตกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษา

เศรษฐกิจนอกภาคทางการใหญ่ เกินไป หรือไม่ ?

- เกิดการแข่งขันกันเองรุนแรง
ขึ้น เช่น การแย่งชิงพื้นที่ทำมา
หากินในเมือง เกิดการใช้
อำนาจในการแสวงหาส่วนเกิน
จากการเป็นเจ้าของพื้นที่ที่หา
ยาก
- การบริการของรัฐไม่เพียงพอ

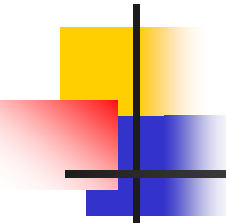

ความต้องการและกำลังซื้อของเมือง ➔ สร้างโอกาสของการมีงานทำ
และรายได้ ➔ อพยพเคลื่อนย้าย

ลดสัดส่วนแรงงานนอกภาคทางการ

- การเติบโตของแรงงานนอกภาคทางการ ? คนไม่
อยากออกจากนอกภาคทางการ ? เพราะเหตุใด ?
- ความสามารถในการส่งแรงงานจากนอกภาคทางการ
สู่ภาคทางการ ? กลไกภาษี ?
- สนับสนุนการเชื่อมโยงของแรงงานนอกภาคทางการ
กับภาคทางการแต่ต้องคุ้มครองให้เกิดความเป็น
ธรรม: รับงานมาทำที่บ้าน เกษตรพันธะสัญญา SMEs
และอื่น ๆ (อะไรอีกบ้าง)

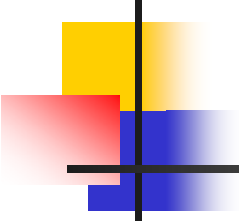
ลดสัดส่วนแรงงานนอกภาคทางการ

- การส่งแรงงานใหม่เข้าไปอยู่ในภาคทางการ
 - การศึกษาขั้นต่ำระดับไหนจึงจะส่งคนออกไปสู่ภาคทางการ ป.ตรีขึ้นไป ?
 - ความต้องการแรงงานอาชีวะของภาคทางการ ?
 - ความต้องการแรงงานไร้ฝีมือของภาคทางการ ?

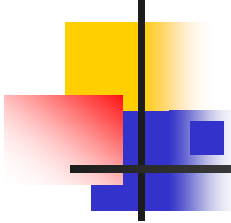
แรงงานนอกภาคทางการ: ได้รับการคุ้มครองทางสังคม และลดการอพยพเข้าเมือง

- 1. สร้างสมดุลของเศรษฐกิจเมือง-ชนบท
 - การพัฒนาชนบทแบบบูรณาการ (Integrate rural development)
 - กระจายอุตสาหกรรมขนาดย่อมสู่ชนบท
 - ปรับทิศทางการลงทุนทางเศรษฐกิจสังคมสู่ชนบท
 - พัฒนาเมืองขนาดย่อมเพิ่มขึ้น

■ 2. ขยายอุตสาหกรรมขนาดย่อม SMEs SE

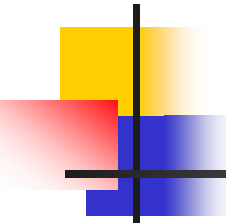
- รัฐลงทุนหรือให้แรงจูงใจในการลงทุนนอกเขตเมือง
- สนับสนุนการก่อเกิดผู้ประกอบการสังคม(SE)เพื่อคนจนและขึ้นทะเบียนในระบบ

3. ขจัดการบิดเบือนราคาปัจจัยการผลิต ➔ เพิ่ม

โอกาสในการจ้างงานในภาคทางการ

- ยกเลิกการอุดหนุนทุนที่ใช้ทดแทนแรงงาน
- นโยบายค่าจ้างในเมือง ถ้าโตเร็วเกินไป ก็จะชะลอความต้องการจ้างงานในเมือง ในขณะที่ผู้คนเข้าเมืองมากขึ้น และเข้ามาอยู่ในเศรษฐกิจนอกภาคทางการ
- ค่าจ้างระหว่างเมืองไม่ควรเหลื่อมล้ำมากนัก

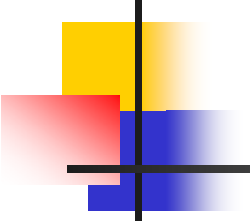

■ 4● เชื่อมโยงการศึกษากับการจ้างงาน

- ปรับระบบการศึกษาให้ตอบสนองต่อการพัฒนา และความต้องการแรงงานภาคอาชีพะ

■ 5● กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

- มีนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
- เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลข่าวสารและแรงจูงใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

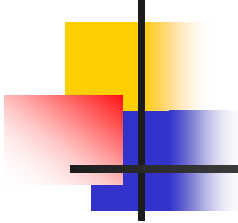

■ 6. พัฒนากลไกการคุ้มครองทางสังคมให้ทั่วถึง

- พบว่าระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าช่วยตรึงคนให้อยู่ในชนบท

7. การกระจายอำนาจทางการศึกษาและกระจายคุณภาพการศึกษา

- ระบบการศึกษาปัจจุบันดึงดูดคนให้ส่งลูกไปเรียนในเมือง

ตัวอย่างโครงการเพื่อการคุ้มครองทางสังคม

- โครงการว่าด้วยการจ้างงาน
- โครงการประกันสังคม
- โครงการบริการและสวัสดิการสังคม
- แผนการระดับชุมชนและพื้นที่
- การคุ้มครองเด็ก
- แรงงานข้ามชาติ ???